

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Sit Religiosus in eadem vitæ ratione perseuerans. Cap. xxxiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

1. Cor. 4.

præbe exemplum.] Rursus alibi dicit: Spectaculum facti sumus mundo, & Angelis, & hominibus. [Qui nos amant, querunt quid in nobis laudent: qui verò nos odiunt, detrahunt nobis. Nos autem in vtroque medio constituti, adiuuante Domino nostro Iesu Christo, & vitam, & famam nostrā sic custodire debemus, vt nō erubescamus à detractionibus laudari.] Prospiciamus ergo nobismetipsis, tum propter nos, tum ne familiæ religiosæ fama lædatur. Hæc enim detrimentum patitur, si nos, qui filij eius sumus, ore inuidorū damnatur, & causa à nobis incautè data, dictis sæcularium discerpimur. Propter nos certè non men religiosæ vitæ sanctum, & venerabile blasphematur, non iam inter gentes, quas catholica Ecclesia prostrauit, sed inter hæreticos, qui, quod casus vni aut alterius religiosi vident, aut audiūt, sanctissimam monachorum vitam condemnant. Quorū tunc detes contēndimus, cum sine querela apud homines conuersamur. Audiamus igitur Bernardum monētem: Attendite & vos vobis in omni loco, scientes, quoniam omnia vestra norit scrutās corda, & renes Deus, qui finxit sigillatim corda vestra, & intelligit omnia opeta vestra.] Enitiamur illum imitari, qui dixit: Quis ex vobis arguet me de peccato? Non quasi absque omni peccato esse possimus, hoc enim, vt sæpe diximus, beatorum est, sed quia ita curamus viuere, vt licet aliquis possit in nobis modicum defectum aduertere, non tamen iure possit crimen imponere. Ita circūspeditionis cura protecti, & demonis laqueos fugiimus, & celeriter ad vitā perfectam properabimus, & bonum virtutis odorem, in gratiam eorum, qui nos considerant, emittemus.

Bern. ser. 9. in Cāt.

1. Tim. 2.

Sit religiosus in eadem vitæ ratione perseverans.

C A P V T XLIII.

I N I S, vt aiunt, coronat opus, & sola perseverantia coronatur, quare, qui vult omnia, quæ hæcenus diximus, cum utilitate seruare, debet in vitæ suæ ratione constās effectus, se ad mentis constantiam, & operis perseverantiam accingere. Quid enim proderit, domus fundamenta iacere, & parietes in altum erigere, nisi superimposito tecto habitatio nostra vsque ad finem perficiatur? Ita nihil ad perfectionem assequendam prodest, in tyrocinio religiosæ vitæ fundamenta perfectionis per sui contemptum & humilitatem submittere, nihil prodest virtutum actibus, velut lapidibus, aut lateribus parietes huius ædificationis cōponere, nisi eam constans perseverantia quasi tectū operiat, & integrum ac pulchrum templum nostri conditoris efficiat. Perseuerantia est, quæ semper ad finem operis nititur, & nihil cœptum, aut semifactum relinquit, sine qua ipsam spiritualis vitæ finem, quem perfectionem esse definiuimus, nemo proculdubio conquirit. Vincenti, ait Dominus, dabo manna absconditum, & nomen nouum, I ergo qui difficultates nō vincit, & ab eo quod cœpit, retrocedit, nec māna absconditum perfectionis, nec nomē nouum sancti atque perfecti, quod Christus nouus homo nobis acquisiuit, accipiet. Istudq; manna, istudq; nomen nouum prælibatio quædā est coronæ futuræ, quæ solis perseverantibus in virtute promittitur. Qui certat in agone, inquit Paulus, non coronabitur, nisi legitime certauerit. Agonis nomine nūc vitam spiritualem, seu religiosā accipe, in qua pro aliqua retributione certamus: coronam sanctæ perfectionis donum intellige, quæ caput, id est, mōtem nostram, cingit, atque

Apo. 2.

2. Tim. 1.

A condecorat: legem certaminis perseverantiā intellige, quam Dominus ipse promulgauit, cum dixit: Qui autē perseverauerit vsq; in finē, hic saluus erit.] Nō igitur perfectionis corona ditabitur, qui vtcumq; in statu religioso certauerit, sed qui cōstanter certauerit, & iuxta hæc perseverantiæ legē virtutis exercitationem instituerit. Idq; idē Paulus alio etiā loco testatur, dicēs: Nescitis, quod hi, qui in stadio currunt, omnes quidem currūt, sed vnus accipit brauium: sic currite, vt cōprehēdatis.] Quisnam est ille vnus, qui accipit brauiū in terreno certamine? Nōne ille, qui vsq; ad metam currit, qui omnes alios currētes prætergreditur, qui gemmā ad finem perueniētī, & alios prætergrediētī destinātā arripit? Sic profus ad perfectionis gemmam vendicādā, non sufficit in stadio religionis currere, nisi vsque ad finem curras, & omnes imperfectos tepidosque præuertas, Ideo diabolus soli perseverantiæ parat insidias, cui in Genesi dicitur: Ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo eius.] Tāta est sanē huius hostis insolentia, vt cōtrito capite à persecutione nostra nō cesserit, sed calcaneo, id est, fini operis, ac perseverantiæ laqueum instabilitatis obtendat. In quo profectō ad nostram perditionē obtinendā nō fallitur, qui optimē nouit, quod vbi ceciderit lignū, ibi erit, & nō ignorat hominū sortes à Domino non ex iniitiis, sed ex fine pēdari. Vnde pulchrē Hieronymus ait: Nō quaritur in Christianis initia, sed finis. Paul⁹ male cœpit, sed bene finiuit. Iudæ laudatur exordia, sed finis prodicione dānatur. Lege Ezechielem: Iustitia iusti nō liberabit eū, in quacumq; die peccauerit: & impietas impij nō nocebit ei, in quacumq; die conuersus fuerit ab impietate sua.] Ita est scala Iacob, per quā Angeli ascendunt, & descendunt, cui Dominus innititur lassus porrigens manum, & fessos ascendētium gradus sui contemplatione sustentās.] Cura itaq; incipiendi, & virtutis iter arripiendi, necessaria est, nā qui nō incipit, citra dubium numquam ad finem perueniet, sed sollicitudo perseverandi, multo magis necessaria. Multi quippe sunt, qui viam perfectionis incipiūt, quod initia non esse admodum difficilia satis ostendit, sed o quam pauci ad finem huius vitæ, nempe ad perfectionem, ascendunt. Planē illud etiam quadrat in perfectionis obtentu: Multi sunt vocati, pauci verò electi.] Non enim omnes, quos Dominus ad vitam religiosam, atq; ad perfectionem vocat, se dignos faciūt efficaci electione perfectorum. Item & illud: Patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes in Moyle baptizati sunt in nube, & in mari, sed nō in pluribus eorum beneplacitum est Deo.] Quadrat, in quā, hoc per mysterium in illos, qui acceptis nonnullis celestibus donis, numquam perfectam virtutem adepti sunt, quia cura perseverandi seposita à primæuo seruire ad desidiam, & oscitantiam declinarunt.

Qui ergo perfectionis palmā obtinere cōcupiscit, incipiat quidem viam istā felicem ingredi, sed magna cura in eo, quod incepit, perseveret. Nā multos vidimus optimē cœpisse, & incredibili seruire spiritus initia virtutis adamasse, quos certō scimus ob perseverantiæ defectum, non solum non fuisse perfectionem adeptos, sed & in damnationē fuisse prolapsos. An Saul non bene cœpit: Vtique, sed inconstancia eum à regno, imò & ab æterna salute deiecit. Denique audit: Pro eo quod abiicisti sermonem Domini, abiicit te Dominus, ne sis rex.] An illi non bene cœperunt, qui Saluatorem sequebantur? Ita sanē: Sed quia abierunt retro, & non iam cum illo ambulabant, se pane vitæ & salute priuauerunt. E contra verò Ezechielis animalia, quæ viros iustos designabant, non reuertebantur, cum ambularent.

Matt. 10.

1. Cor. 9.

Genes. 3.

Eccle. 11.

Hieron. epist. 10. ad Eutru. Ezech. ca. 18.

Gene. 28.

Matt. 20.

1. Cor. 10.

1. Reg. 15.

Ioan. 6. Ezech. 2.

Et

Apo. 4.
1. Reg. 6.

Et illa, quæ in Apocalypsi vidit Iohannes, requiem non habebat die ac nocte, dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens.] Vacca quoque arcam testamenti portantes, ibat in directum, & itinere vno gradiabantur, pergentes, & mugientes.] Illa omnia sunt virorum perfectionem sitientium imagines, qui in quo Christi subiecti, non debent quiescere, non reuerti, non ad dexteram vel sinistram declinare, quousque ad Bethsames, quæ interpretatur domus solis, id est, ad perfectionem, ascendant. Qui autem ignominiosa tepiditate quieuerit, & ad sæculi commoditates reuersus fuerit, numquam perfectionis thesaurum possidebit. Quare sapienter Laurentius Iustinianus ait: Non poterit quis ad consummationem virtutis attingere, nisi voluerit in ipsius exercitatione perseuerare. Non sufficit planè terram fodere, arbuta plantare, atque nascentes fructus inspiciere, si non æquo animo permittantur etiam mature scete. Sic nimirum omnis labor, qualibetque virtus laudem non mereatur, nisi in eadem viriliter perseueretur.] Et Gregorius idipsū aliis pulcherrimis similibus explicat: Neque, n. ait, absolutus est debitor, qui multa reddit, sed qui omnia: nec ad brauium victorie peruenit, qui in magna parte spectaculi velociter currit, si iuxta metas veniens, in hoc, quod est reliquum, deficit. Nec ad qualibet destinata loca pergentibus inchoando prodesset longum iter carpere, si non etiam totum valeret consummare. Qui ergo æternam vitam querimus, quid aliud quam quædam itinera agimus, per quæ ad patriam festinamus? Sed quid prodest quod carpinus multa, si ea quæ ad perueniendum restant, negligimus reliqua? More itaque viatorum nequaquam debemus aspiciere, quantum iam iter egimus, sed quantum superest, vt peragamus, vt paulisper fiat præteritū, quod indefinenter, & timide adhuc attenditur futurum. Amplius igitur debemus inspiciere, quæ bona nec dum fecimus, quam ea quæ iam nos fecisse gaudemus.] Quæ omnia sapienter dicta sunt. Quoniam licet omnis virtus, omnisque perfectio sit donum Dei, tamen ipse hoc donum non incipientibus, sed perseuerantibus pollicitus est. De illo enim à quo tres panes ad amicum reficiendum petiti sunt, ait: Dico vobis, propter improbitatem eius surget, & dabit illi quotquot habet necessarios.] Ostendens videlicet perseuerantiam pulsandi, & laborandi tres panes, id est, omnem virtutis abundantiam ad mentem nostram perficiendam impetrare.

Isf. ligno
vite 27. de
obedi. c.
vlt.

Greg. 22.
mor. c. 5.

Luc. 11.

In multis hæc perseuerantia tenenda est. Primo in loco, vt scilicet non facile locum nostrum deseramus. Nunc verò nihil de mutatione status, siue instituti dicimus religiosi, quos tunc de hac re monebimus, cum (Deo votis nostris annuente) varias Dæmonis tentationes appetimus, sed solam mutationem locorum intra eandem religionem sine legitima causa damnamus. Sunt enim nonnulli religiosi, qui npsquam sciunt quietè consistere, quibus vehemèter placet, de prouincia in prouinciam, de cœnobio in cœnobium, aut de collegio in collegium cômigrare. Quod, vt assequatur, prælatos querimonis onerant, & aliorum, qui in domo religiosa, aut extra illâ aliquid esse videntur, precibus, & intercessionibus fatigat, vt facultatem ab hoc loco discedendi, & migrandi in alium obtineant. Istorum autem quosdam mouet spiritualis profectus, quæ in alio monasterio, & sub alio prælato, & cum aliis sociis se habituros esse cõiectat: alios excitat corporis incolumitas, quæ hoc aere, & cælo & huius vrbis temperie putant non modicè labefactari: Alios parentum, & fratrum, ac cognatorum desiderium, quorum absentia tolerare non iustinet: Alios tandem Diabolus aperte deludit, qui ingenita quadam

A instabilitate, & spiritu curiositatis ducti, omnia iustre, & sæper hospites esse percipiunt. Hos omnes Dominus ab hac mentis, & corporis mutabilitate retrahit, dom ait: Nolite transire de domo in domum.] Nam si hospites sunt, & peregrini, qui domum religiosam tamquam hospitium ingressi sunt, in quo huius vite noctem vteunque transigerent non curat ab ea quam Deo inspirante, aut obedientia annuente elegerunt, discedere, sed in illa constanter salutem suam operari. Nec putet se animi cogitationibus, ac desideriis, loci mutatione aliquod remediū asserre, quæ solet non tranquillitatem, sed maiorem inquietudinis morbum inducere. Ipsi enim (vt verba Cassiani referat, qui necdum possunt, vel nolunt voluntatū suarum investigationibus reluctari, cum acedia peccus insolitū vehementius impugnant, intra cellam fuerint anxii, si progrediendi sapienter libertate sibi remissa, districtio nis lege concesserint, acriorem aduersum se pestem, hoc vt putant, remedio suscitabit, sicut gelidissimæ aquæ haustu vim internatū febrium quidam restringere posse se credunt: cum vtiq; accendi ex hoc igne illum constet potius, quam sedari, siquidem momentaneam illam releuationem multò grauior consequetur afflictio.] Hos homines instabiles spiritualis profectus cura sollicitat. Sed arbores, quæ sæpè de vno solo in aliud transferuntur, numquam proficiunt, nec maturos fructus emittunt. Sed discipuli, qui de vno in aliud gymnasium transeunt, numquam perfectè scientiam quam profitentur, addiscunt. Sed artifices qui locum suæ officinæ mutant, à se emptores, & lucrū abiiciunt. Sic qui prætextu spiritualis profectus de vno in aliud cœnobium volitant, idipsū quod promouere curant, sua instabilitate diminuunt. Virtutem enim eorum huius prælati durities, & horum fociorum insuauitas non minuit, sed auget, si patienter feratur, non destruit sed exercet. Sta in gradu tuo,] dixit Angelus Danieli, vt futura illi prædiceret: quia nimirum necesse est diuinam lucem percepturis stabilitatem etiam corporis, & loci sibi designati habitationem amare. Et Salomon ait: Sicut auis transnigrans de nido suo: sic vir qui derelinquit locum suum. Illa periculum laquei subit, & iste se periculis distractionum exponit.

D At aduersa corporis valetudo, quam in hac prouincia, aut in hoc cœnobio experiuntur, eos ad loci mutationem impellit. Sed sciat corporeas infirmitates non ex loco, in quo alij incolumes habitant, sed ex aliis causis sæpè manare. Quas cum corpus loci mutatione non deponat, nec postquam aliud translatum est (quod experientia millies ostendit, ab ipsis se agritudinibus liberat. Sed esto, locus sit causa inualetudinis, at dictum Pauli considerent: Quia vnusquisque mercedè accipiet, secundum suum laborem,] & occasionem patiendi, & sustinendi non reiciant, vt secundum illam, cumulatam mercedem accipiant. Nec infirmitas, præsertim si modica sit, eos à diuinis obsequiis, aut ab studio perfectionis diuertit, quibus labores, (quæ præcipua solent esse perfectionis instrumenta) & memoriam mortis, nos ad currendum sollicitantis momentis singulis ingerit. Et si diues, & præpotens homo, qui in sua patria infirmitatem contraxit, salutis obtentu, nec regnum, nec urbem mutat, neque filios, & familiam, & opes, in aliam regionem deportat, sed commodis remediis apud suos se vteunque sustentat: cur pauper religiosus, qui sæculi comoditates relinquit, vult posse, quod diuites, & pecuniosi non possunt, & indispositione corporis orta, statim comitè & omnia necessaria habere, & non sine impensis monasterij pauperis in aliud monasterium commigrare? Qui verò Prælati est im

Ant. 10.

Cor. 9.

Gen. 3.

Eccle. 11.

Hieron. pist. 10.
ad Euzo.
Ezech. ca.
18.

Gen. 28.

Matt. 20.

1. Cor. 13.

1. Reg. 15.

Ioan. 6.
Ezech. 2.

Luc. 10.

Cassian. col. 2. 4. c. 5.

Dan. 10.

Prou. 27.

1. Cor. 3.

portunus, vt in eam urbem vadat, in qua sui parētes, & fratres, & cōfanguinei commorātur, iudiciū euidēs prabet, quōd saeculum non deseruit, cuius chariorem partem tātopere sibi adiungere cupit. Quisquis hic est, audiat Dominū dicentem: Qui amat patrem, aut matrem, plusquam me, nō est me dignus. Et qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus. Et qui nō accipit crucē suam, & sequitur me, non est me dignus,] & Christum posthabere, ac crucem propriā non ferre conuincitur, qui ob parētum, aut cōfanguineorum amorem, à proposito omnia deferendi separatur. Nec desiderio conversionis parentum, & cognatorum, eos quisquam religiosus inquirat, habēt enim Moysem, & prophetas, habēt, in quā prae dicatores, & ministros Euangelij, audiant illos.] Et facilius est modicum salis in aquam cōverti, quā in mare cōiectum rotam aquam in sal cōmutare. Ita, o religiose, facilius tui cognati te distrahēt, & ad suas curas, & negotia trahēt, quā tu illos à suis ambitionibus, & peccatis abducas. Dicēsque forsan de illis postquam fueris satis sordidatus: Verberauerunt me, sed nō dolui, traxerunt me, & ego nō sensī. Quādo euigilabo, & rursus vina spiritualis consolationis, quae amisi, reperiam.] Nec etiam apud illos te gratum aut acceptum esse cōfidas, quia verissima est sententiā Saluatoris: Quōd nemo propheta acceptus est in patria sua,] Nam tādem illos, qui spiritu curiositatis, & instabilitatis victi, nesciūt in vno loco consistere, non est cur multis adhortemur, certum est enim, quōd Diabolus circūuoluit illos vt rotam, & dispergit vt stipulam ante faciem venti, ne aliquam mentis puritatem acquirant. Audiuimus inter vos quosdam, inquit Paulus, ambulantes inquietē, nihil operantes, sed curiosē agētēs. Iis autē, qui eiusmodi sunt, denunciamus, & obsecramus in Domino Iesu Christo, vt cum silentio operātes suum panem māducent.] Eisdem verbis rogamus istos, vt sciāt in eodem loco consistere, & quae obedientia iniunxerit, stabiliter operari: nam multa sunt mala, quae ex hac mutatione locorum exoriuntur, quae Climacus his paucis verbis enumerat. Cordis haesitatio, & infidelitas, locorumq; mutatio officicula semper atq; calamitates patate consueuerunt. Qui enim prouisi ac faciles ad migrationem mutationemq; locorum sunt, improbi omnino iudicantur. Nihil ita boni operis fructus consueuit obtūdere vt locorum crebra mutatio.] Cū ergo praelatus aliquem non instantem nec postulātem de vno loco in alium mutauerit, fidenter obediāt, credens quia loci mutatio suo profectui non officiet. Scriptum quippe est: Mutabis eos, & mutabuntur. Nam si Deus aliquos per obedientiam mutauerit, ipsi gratiā obediendo recipient, vt se de malo in bonum, aut de bono in melius mutant. Dum verō obedientia sancta religiosum, non mutat, ipse nullo modo suum locum deserat, sed in eo suam salutem operans perseueret.

Deinde perseuerandum est in defectuū remedijs adhibēdis: ita scilicet, vt vnum medicamentum animae, multoties vsque ad vitij extirpationem repetamus, nec variē & indiscretē, diuersa ac multa remedia applicemus. Nam qui in carne vlcus sentit, medicum sapiētē, & expertem inquit, de cuius consilio, non nunc istud, & post vnam horam aliud, & post alteram aliud medicamētum adhibet, sic enim numquam vlcus curatur, sed perseuerāter vnam ferriem curationis tenet, qua tandem ad concupitam sanitatem peruenit. Sic omnino, qui vitio superbiae, aut ambitionis, aut alio quopiam laborat, magistrū spiritualem velut peritum medicum cōsulat, & medium sanandi sibi assignatam constanter vitio suae

mentis adhibeat. Nam ista perseuerans eiusdem curationis repetitio, multo magis quā crebra mutatio remediorum sanitatem efficiet. Et fortassis id docuit Salomon, dicens: Si spiritus potestatem habentis ascēderit super te, locum tuum ne dimiseris: quia curatio faciet cessare peccata maxima.] Tunc quidē spiritus habentis potestatem ascendit super aliquē, cū animae morbus illum impugnat, ac miserabiliter subiicit. Et quod tunc medicamen apponendum? Illud certē, vt vitio impugnatus, locum suum, id est, modum curationis, non deserat, quia vniformis, atque assidua curatio peccatis maximis solet mederi, quāto magis minora, aut non nimis radicata curabit: Audi quo pacto ista duo doceat Bernardus. Diximus enim primo spiritualem medicum esse cōsultandum, de quo ait: Contra leuitatem adhibenda est cōsultatio seniorum, scilicet, ne doctrinis varijs & peregrinis abducamur, sed facias, quod lex diuina praecipit. Interroga patrem tuum, & annūciabit tibi, maiores tuos, & dicent tibi. Diximus secundo eadem remedia constanter iteranda, de quo alio loco inquit: Cura eget & non modica, non iniquata, sed infecta natura. Incubat ergo immobiliter valetudinario suo, (sic enim solēt appellare medici valetudinum curādarum officinam) & remedij suscepti prosequatur vsū vsq; ad sanctitatis experimētum. Valetudinarium tuū, o agrote, o languide, cella tua est: remedium, in quo curari cœpisti, obediētia est, obediētia vera. Sed scito quōd remedia crebro mutata nocent, naturā disturbant, & agrum disteminant. Nam & qui aliqūd pergit, si vnam certam retinuerit via, cito perueniet, quō tendit, & itineris & laboris faciet finē. Si verō multas aggreditur vias, errat, nec laboris aliquando finem facit: quia error finem non habet. Non ergo remedium mutes, neque aliud pro alio accipias, sed vsque ad terminū perfectae sanitatis medicinalis obediētia remedio vtere, neque abiicias eā vt ingratus cū factus fueris sanus.] Quare non est desperandum, si non statim remedij adhibitione sanemur, quia haec est omnium medicamētorum natura, vt pro maiori aut minori resistentia subiecti, tardius aut citius suum sortiantur effectum: nec mutatio indiscreta remediorum celeriorum sanitatem afferre solet. Et quod parentibus dicit Salomon: Erudi filium tuum, ne desperes, ad interfectionem autem eius, ne ponas animam tuam,] quisque sibi dictum exilimet, vt semetipsum suauiter corrigat, & prudenter erudiat, & non anxia remediorum iteratione conficiat. Quōd si non sanus statim euadit, ne desperationi det locum, quia sine dubio gratia Dei nostram iuuans perseuerantiam, aliquando tandem est remedium allatura.

Ad haec, perseuerantia in sanctis ac pijs exercitijs cōseruanda est, vt nō passim nostra virtutis, & orationis studia deseramus, & pro alijs nondum probatis commutemus. Aliquos enim vidimus desiderio magno quidem illo, sed non prudenti perfectionis incitatos, qui omnia ab alijs facta exercere, atq; experiri contendunt, & ab hoc viuendi modo ad aliam rationem cōuersandi praecipiti cupiditate raptatos: nihil illi ad operis cōsummationē perducunt. Nunc cella suae claustra sectantur, & non nisi ad valde necessaria exire patiuntur. Nunc verō cella contempra omni occupationū genere seipos effundunt: Nunc antiquos patres profectus gratia legunt, postea illis sepositis vulgares libellos pio ac simplici stylo cōscriptos enoluunt: Nunc orationem meditando, & cōsiderando faciunt, & in illa nō vnam materiam, sed varias, & innumeras, & nullo ordine quaesitas ad suam meditationem accerunt, postmodum cō-

sideratio

Ecd. 101

Bern. ser. 5. de asump.

Idem.

Prou. 19

siderationibus relictis seipfos solis affectibus pascunt, & sola voluntate in Deum ferri concupiscunt. Nunc tadem immoderatis se ieiuniis, ac corporis asperitatibus domant, nunc cibo, & somno indulgent, & vitam non tantum moderatam, sed etiam ad mollitiem, ac dissolutionem declinantem ducunt. Qui cum nullam viam persequatur, numquam ad viam finem, scilicet ad perfectam virtutem, perueniunt. Optime sane illos describit Hugo, dicens: Sunt quidam, qui nunc afflictione carnis maeerantur, nunc ad carnis voluptatem reuertuntur: saepe vigilant aliis dormientibus, sed saepius dormiunt, aliis vigilantibus. Nunc humilia, nunc sublimia, nunc blanda, nunc aspera loquuntur: Nunc de fratribus, nunc de parentibus gloriantur: nunc nihil nisi ordinis statuta perstreperunt, nunc nihil nisi fabulas audire volunt: Nunc albas, nunc nigras, nunc medio colore coloratas delectatur habere cappas: Nunc vilis placet habitus, nunc mediocris, nunc superfluus. Nunc dant illis olera pastum, & aqua potum: nunc vero exquisitis ferculis, nunc diuersis poculis vtuntur. Nunc laborant, nunc labor displicet. Amant subesse, vt possint praeesse: honores fugiunt, vt honoribus occurrant. Hi non aduertunt, varias ac diuersas esse vocaciones Dei, nec quemquam posse omnes vitae rationes seruare, sicut nec valet varias simul diuersorum statuum vestes induere. Vnusquisque proprium donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius vero sic. Non ergo praesumptione caret dona omnia praesumere, & imbecillitatem hominis tot muneribus onerare. Qui talia aggreditur, non solum ad alicuius virtutis perfectionem numquam adueniet, verum etiam, cum quotidie nouum iter assumat, nec etiam proficiet, sed semper erit incipiens. Quamobrem id obseruet virtutis ac perfectionis amator, vt non sine maioris consilio, suum spiritum ponderet, suas vires expendat, suam vocacionem consideret, quae exercitia illi congruant, quae pia studia conuenienter diligenter aduertat, & aliorum studiis exercitationibusque laudatis, suum non deserat, sed iugiter illi & perseveranter insitat. Quod Casianus docet in haec verba: Quapropter hoc vnicaeque vtile, atque conueniens est, vt secundum propositum, quod elegit, suae gratiam, quam accepit, summo studio, ac diligentia, ad operis artem perfectionem peruenire festinet, & aliorum quidem laudans, admiransque virtutes, nequaquam a sua, quam elegit, professione discedat. Sciens, secundum Apostolum, vnum quidem esse corpus Ecclesiae, multa autem membra, & habere eam donationes secundum gratiam, quae nobis data est, differentes, &c. Sanctus Iob profecto hanc pium studiorum perseverantiam custodiebat, qui quotidie pro filiis suis idem holocausti genus offerebat, eosque eadem semper ratione iustabat, de quo dicitur. Sic faciebat Iob cunctis diebus. Quo loco inquit Gregorius: Incausum bonum agitur si ante terminum vitae deferatur: quia & frustra velociter currit, qui priusquam ad metas veniat, deficit. Hinc est enim, quod de reprobis dicitur: Vae his, qui perdidit sustinentiam. Hinc electis suis veritas dicit: Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis. Hinc Ioseph, qui inter fratres vsque in finem iustus perseverasse describitur, solus talarem tunicam habuisse perhibetur. Nam quid est talaris tunica, nisi actio consummata: Quasi enim protensa tunica talum corporis operit, cum bona actio ante Dei oculos vsque ad vitam nos terminum tegit. Hinc est, quod per Moysen caudam hostiae offerre praecipimur, vt videlicet, omne bonum quod incipimus, etiam perseveranti sine compleamus. Bene igitur coepta cunctis diebus augenda sunt, vt cum

A malum pugnando repellitur, ipsa boni victoria constantia manu teneatur. Statuamus itaque semel, qua via nobis in caelum eundum sit, & eam immobiliter teneamus, & breuius ac facilius ianuam caelestis patriae, id est, veram virtutem consequemur. Qui vero capta incipiunt, & cuncta statim derelinquunt, similes sunt iis, qui varios cibos leuiter gustant, & nullius aliquam bonam partem comedunt, nam semper famelici sunt, & numquam, qua cruciatur, famem depellant. Quomodo enim famem virtutis sedabit parvus alicuius virtutis actus, ori mentis ad motus, & est vestigio refutatus? Hos instabiles homines reprehendit simul & monet Richardus de Sancto Victore, dicens: Multi saepe multa proponunt, & minime tamen faciunt, quia quam facile aliquid statuerint, tam facile rursus statuta reiciunt. Primum itaque obseruandum nobis est, vt vilia statuamus: secundum autem, vt vtiliter statuta firmiter teneamus. Attende, quam firmiter statuit, quod optimus ille liberator optimus esse pendit. Iuravi, inquit, & statui, custodire iudicia iustitiae tuae. Audisti de vera institutione, audi & de voti executione. Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius. Qui in eodem loco, quod ad se attinuerit, constanter perseverauerit, & in malis vincendis, atque in bonis sectandis, eandem per totam vitam (nisi evidentibus iudiciis ad nouum modum se exercendi a Domino vocaretur) conuersationis rationem tenuerit, is veluti eadem viam sequens, multum spiritualis itineris peraget, & secundum sollicitudinem, qua seipsum vicerit, & ornauerit, magis ad minus proficiet.

C Mirum sane est ista perseverans eorumdem bonorum operum consuetudo, quantae sit causa iucunditatis. Nam sicut qui transit de vmbra ad solem, aut de otio ad laborem, in principio quidem huius mutationis difficultatem, non modicam experitur, & postea vero omnis difficultas in facilitatem, imo & in iucunditatem vertitur: ita diuersorum studiorum reiectio & vnus prosequutio, primum difficilis, & insuavis, at postea satis prona, ac suavis inuenitur. Est enim tam in bonis quam in malis verissima Salomonis sententia: Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea. Quia si mali falsa iucunditas, cuius aliquis in adolescentia consuetudinem imbuat, non sinit illum a ficta voluptate resilire: ita boni vera suauitas quodammodo per perseverantiam in naturam versa, iustum iam senem non permittit ab illa discedere. Nec solum iucunditatem, verum etiam & robur ad sancte & pure viuendum impertit: dum vnus modi viuendi habitum generat, qui robur est animi, quo id, ad quod inclinatur facile continuamus. Rusticus namque duos habet neruos, & fortes lacertos, quod perseverans exercitatio fecit, & si per aliquod tempus otio laqueat, non aduertens emollescit: & vir religiosus si in eodem modo viuendi perseveret, fortis, si vero de vno in alium instabiliter transeat, ad omnes virtutis exercitationes mollis & delicatus efficitur. Ac tandem perseverantia fructum virtutis, scilicet perfectionem, committit.

E Idemque quodammodo in gratia, quod in natura conspicimus. Sicut enim natura semet in eodem terra solo suscipiens, & continuis solis, & pluviarum influxibus adiuuans, radicem deorsum, & truncum sursum mittit, & ramis veluti membris compingit, & foliis ac floribus ornat, & vsque ad suauissimorum fructuum generationem perducit: sic gratia animam iustam in eodem loco religionis seminans, & eiusdem auxiliis ac studiis irrigans, paulatim promouet, & vsque ad vitam quamdam puram ac perfectam assequendam, iuuare non sinit. Et quidem, vt

Hug. lib. 3. de clar. ser. 1. an. ma. 6. 3.

1. Cor. 7.

Casian. col. 1. 4. c. 5.

Rom. 12.

Iob. 1. Grego. 1. mor. c. ult.

Ecl. 2.

Luc. 22.

Leu. 7.

Richard. de consuet. securit. c. 5.

Psal. 118.

Psal. 115.

Pron. 22.

1. Ioh. 1.

Laurentius Iustinianus ait: Nō potest recipere agricola frumenti grana, nisi in agro laborem messis, in area ardorem solis pro separatione palearū à grano perseveranter pertulerit: sic neque nos ad mercedis retributionem pertingemus, nisi in perseverantia operis fortiter persistiterimus.] Perseuerandum ergo nobis est, non tantum in bona ac religiosa vita, verum etiam in eodem vitæ modo ac ratione persistendum. Vt quemadmodum artifices bene gubernata reipublicæ, semper idem officium mercatoris, aut scribæ, aut procuratoris exercent, & illud exercendi eandem etiam rationem observant, & sic opinionem apud alios sibi parant, & noua lucri augmenta conquirunt: Sic vitæ religiosus, & in eodem statu, ad quem vocatus fuit, & in eisdem sanctæ vitæ exercitiis immobiliter perseueret, quibus in dies animæ profectum augebit. Vos, inquit Ioannes Apostolus, quod audistis ab initio, in vobis permaneat: vt prima perfectionis initia non relinquentes, sed nouis semper augmentis prouehentes, ex initiis ad media, & ex mediis ad finem prosperè veniatis. Hæc autē omnia illis dicta sunt, qui aliquem modum vitæ, & studiorū spiritualium de consilio sapientis arripuerūt, nam illis qui tepide viuunt, & suam in omnibus explēt voluntatem, non dicimus, vt in tam misera viuendi ratione persistant, sed vt iam tandem spiritualiter, & more seruorum Dei viuere incipiāt. Frustra namque habitu religionis induunt, si religiosam vitam, & omnis perfectionis ac sanctitatis amatricem numquam incipiunt.

Quanta sollicitudine sunt hæc documenta seruanda.

CAPVT XLIV.

XI M I A profectio res, & supra quam cogitari potest, desiderabilis est sanctitas, quam Christus filius Dei homines docturus aduenit: quam ad animas exornandas suo sanguine comparauit, ad cuius præmium regnum cæleste mirabiliter cōdidit, cuius amatoribus ac possessoribus totū id quod peccatum perdidit, ineffabiliter cumulatam restituit. Sanctitatem Christus docturus aduenit, quoniam apparuit gratia Dei, vt inquit Paulus, Saluatoris nostri, omnibus hominibus, erudiēs nos, vt abnegantes impietatem, & sæcularia desideria, sobriē, iuste, & piē viuamus in hoc sæculo.] Quibus verbis mirificè sanctitatis naturā, cuius gratia fili⁹ Dei visibilis apparuit inter nos, ac patenter exposuit. Hæc enim & omnem impietate odit, & desideria sæcularia reiecit, & his malis sublatis sobrietatem erga nos ipsos, iustitiam erga proximos, ac pietatem erga Deum, vt sic omnem comprehendat iustitiam, impertit. Ne autem dubitemus hac circuitione verborum perfectionem exponi, cuius dōcēda gratia Christus aduenit, eandem sanctus Apostolus explicare pergit, adiciēs: Expectantes beatam spem, & aduentum gloriæ magni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mūdaret sibi populū acceptabilem, sectatorem bonorū operum.] Hæc itaque causa aduentus Domini, hæc ratio, quare se hostiam pro nobis omnibus obtulit, vt nos à peccatis eriperet, & gratia ac vera virtute mūdaret, in quibus omnis sanctitas perfectioque consistit. Sanctitatem etiam Christus ad ornādus animas nostras suo sanguine cōparauit. Ipse enim est, qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine

Titum 2.

Titum 2.

Apocal. 1.

A suo.] Dilectio eius præcessit erga nos, quam omnium donorum quæ accipimus, originem confitemur, huius verò dilectionis effectus est proprii cruoris effusio, quo animas à peccatis elueret, & pulchras, id est, sanctas, conspectui patris præsentaret. Et quidem ad hoc animarum dilectissimus sponsus sanguinem suum pro Ecclesia profudit, vt illam sanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ: vt exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed vt sit sancta & immaculata.] Miro autem modo sanguis mundat, atque sanctificat, quia virtutem aquæ mundantis habet, & efficaciam producendæ gratiæ sanctificantis accipit. Ad cuius balneum nos incitat B Isaias, dicens: Lauamini, mundi estote: & si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabitur, & si fuerint rubra, quasi vermiculus velut lana alba erunt.] Non quod peccata aliquando sint munda, neque enim possunt, sed quod sacratus Christi sanguis animas peccatis sordidas, mundas effecerit, & à deformitate peccati in sanctitatis decorem traduxerit. Ad sanctitatem quoque præmio cumulatam, regnū cæleste conditum est. In quo glorioso regno non regnant reges terreni, nec huius sæculi principes dominantur, sed regnāt omnes sancti amici stolis albis, & sequuntur agnum quocumque ierit.] His dictum est: Vos estis qui permanistis mecum in temptationibus meis: & ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, vt edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo.] Ac perfectam virtutem, quæ è cælis demissa est, nō potuerunt omnia terrena fatiare, & ideo, quæ hic non semel affligitur, & angustatur, & ab hominibus non semel sine præmio, & honore relinquitur, recipit præmium & retributionem in cælis. Et tandem omnia amissa per peccatum restituit. Quia sanctitas est, quæ Deum placat, Angelos nobis conciliat, homines mutuo amore copulat, iniquitatem eliminat, affectus ordinat, virtutes inserit, & corpus animæ animam spiritui, & spiritum suo creatori subternit. Nec solum omnia, vt cumque restituit, sed etiam duplicata reddit, nam multo magis gratia Dei, & donum, ait Apostolus, quàm delictum, in gratia vnus hominis Iesu Christi in plures abundauit. Sicut enim Iob paupertate & infirmitate percussus, imago est peccatoris: ita figura est iusti, ab omni malo liberatus, cui omnia bona sua duplicata sunt restituta, quia gratia & puritas per Iesum Christum sanctis data, quæ primus patens perdidit, multiplicata reuocauit. Quæ tantis est nobilitate titulis tantis nominibus honorata, digna sanè est, quæ maxima cogitur, & creatis rebus omnibus præponatur.

Hanc rem maximam & pretiosam, & hominis amore, desiderio & conatu dignissimam, non possumus desidioli, & segnes, ac sine magno labore conquirere. Licet enim Deus, cuius perfectio est opus, nos sua gratia, & quidem abundantissima, ad eam consequendam, imò & desiderandam, ac cogitandam præueniat, tamen ad dandam nostram cooperationem expectat. Quæ si pro magnitudine, & diuturnitate doni mensuranda est, non modica, nec breuis, sed magna, ac diuturna esse debet. Et si perfectio res est supernaturalis, & omnes vires ac facultates nostras superat, cooperatio, quæ ad eam obtinendam paramus, vt sui principium non nudam tantum naturam, sed viribus gratiæ vestitam exposcit. Ego quidem inter Angelum & hominē ad perfectionem obtinendam illud cogito esse discrimen, quod ad possidendam opulentissimum regnū est inter illum, qui natus est rex, & heres regni, & aliū qui

Epist.

Isaie 1.

Apoc. cap. 14. Luca 22.

Rom. 5.

Iob 42.

vilibus